

KERTOMUS

TAMPEREEN KAUPUNGIN
KANSANHUOLTOLAUTAKUNNAN

TOIMINNASTA

VUODELTA

1944

K E R T O M U S

**T A M P E R E E N K A U P U N G I N
K A N S A N H U O L T O L A U T A K U N N A N**

T O I M I N N A S T A

V U O D E L T A

1944

KERTOMUS

TAMPEREEN KAUPUNGIN
KANSALISUUTUJAKSELA

TOIMINTASTA

TAMPEREEN
TYÖVÄEN
KIRJAPAINO
1 9 4 5

1491

Kansanhuoltolautakunta.

Kansanhuoltolautakuntaan ovat vuoden 1944 aikana kuuluneet kaupunginvaltuuston 7. 12. 1943 valitsemina varsinaisina jäseninä tarkastaja E. J. Axén, kauppias Lauri Ruohola, ent. kaupunginjohtaja K. F. Mattsson, johtaja Lauri Itävuori ja herastuomari Hugo Simola sekä kotitalousalaa tuntevina lisäjäseninä rouva Rauha Ojala ja johtajatar Helka Putkisto, joista puheenjohtajana tarkastaja E. J. Axén ja varapuheenjohtajana kauppias Lauri Ruohola, joten lautakunta on kertomusvuonna ollut kokoonpanoltaan sama kuin jo kolmena edellisenäkin vuonna.

Kaupunginhallitusta on lautakunnan kokouksissa edustanut sosialinen apulaiskaupunginjohtaja Artturi Ranta.

Lautakunnan kokoukset.

Vuonna 1944 piti lautakunta 18 kokousta, joista pöytäkirjoihin keityi kaikkiaan 239 pykälää.

Lautakunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna opettaja Julius Leino.

Hintajaosto.

Lautakunnan hintajaostoon kuuluivat vuonna 1944 puheenjohtajana tarkastaja E. J. Axén sekä jäseninä kauppias Lauri Ruohola ja johtaja Lauri Itävuori. Kansanhuoltoministeriön asianomaisten päätösten nojalla hintajaosto määräsi eräitä paikallisuontoisia hintoja ja maksuja sekä ryhmitteli tamperelaiset vaatturiliikkeenharjoittajat hinnoitteluluokkiin ministeriön 26. 11. 43 vaatturialan

hinnoitteluperusteista antaman päätöksen mukaisesti. Edelleen antoi jaosto mm. kansanhuoltoministeriölle lausunnon saunojen luokittelusta ja saunamaksuista sekä Hämeen läänin kansanhuolto-piirin toimistolle matkustajakotien huonemaksuista, jotka viimeksi-mainitut kansanhuoltopiiriin toimisto sittemmin hintajaoston esityksen mukaan sellaisenaan vahvisti Tampereella noudatettaviksi. Hintajaosto, jonka päätökset lautakunta kaikki vahvisti, kokoontui kertomusvuonna 9 kertaa ja toimi niissä sihteerinä opettaja Julius Leino.

Kuljetuspäällikkö.

Kuljetuspäällikkönä, jonka tehtäviin on kuulunut järjestää ja valvoa hevosajoneuvoin tapahtuvia kuljetuksia sekä hoitaa valjaiden jakelua, on edelleenkin toiminut johtaja J. Mäkinen. Kansanhuoltoministeriön 14. 6. 1941 kuljetuspäällikön asettamisesta kuntiin antaman määräyksen tultua kumotuksi, päätti lautakunta lopettaa mainitun toimen vuoden 1945 alusta lukien.

Polttoainepäällikkö ja -toimikunta.

Polttoainepäällikkönä on vuonna 1944 edelleen toiminut johtaja V. Lukkila ja hänen varamiehenään metsänhoitaja Kauko Leiwo, jotka kaupunginvaltuusto kokouksessaan 29. 12. 1942 valitsi mainittuihin toimiin. Myöskin polttoainetoimikunta on kokoonpanoltaan pysynyt samana kuin edellisenäkin vuonna ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana tarkastaja E. J. Axén sekä jäsenenä työ-johtaja K. F. Saaristo, metsänhoitaja Ilmari Perälä, johtaja A. I. Auvinen, metsänhoitaja Kauko Leiwo ja itseoikeutettuna polttoainepäällikkö. Polttoainetoimikunnalla oli vuonna 1944 3 kokousta ja toimi niissä sihteerinä opettaja Julius Leino.

Toimistohenkilökunta.

Kansanhuoltotoimistojen varsinaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopulla 50 henkilöä eli yksi enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Toimistosihteerin viran oltua sen haltijan

eroamisesta 30. 11. 1943 alkaen avoinna, ryhtyi mainittua tointa hoitamaan marraskuussa armeijasta vapauduttuaan herra Urho Sirén, joka samalla määrättiin lautakunnan ja sen hintajaoston sihteeriksi 1. 1. 1945 lukien.

Varsinaisen henkilökunnan lisäksi oli lautakunnan palveluksessa yleisten ostokorttijakelujen aikoina tammi-, touko- ja syyskuussa tilapäisesti 55 henkilöä.

Kansanhuollonjohtajana on toiminut Tauno Sinisalo ja apulaishuollonjohtajana Risto Kalerma.

Toimistot ja niiden työskentely.

Kansanhuoltotoimistot ovat kertomusvuonna sijainneet Keskinäisen Vakuutusyhtiö Varman talossa, Aleksanterinkatu 24, ja Taide-museossa, Puutarhakatu 34, ja ovat ne olleet yleisölle avoinna klo 10—14 sekä perjantaisin myös klo 16—18. Edellisessä toimistossa, jossa myös on ollut kansanhuollonjohtajan ja apulaishuollonjohtajan toimipaikka, ovat työskennelleet kaikki kauppiaskuntaa koskevat osastot, tekstiili- ja nahkavalmisteen osasto, sekä osasto, jossa on käsitelty erilaisia tarvikkeita, kuten saippuaa, metalleja, kumeja, voitelu- ja nestemäisiä polttoaineita koskevia asioita, jälkimmäisessä toimistossa taas ostokortti- ja maatalousosastot. Toimiston polttoaineosasto on ollut sijoitettuna kaupungin Polttoainetoimiston, polttoainepäällikön vakinaisen viikapaikan yhteyteen Kauppakatu 10:een.

Vuoden 1944 aikana suoritettiin yleiset ostokorttijakelut tammi-, touko- ja syyskuussa, jolloin ostokortteja jaettiin seuraavasti:

1. 2. 44	voimaantulleita	68.340	henkilölle	449.755	ostokorttia
1. 6. 44	»	67.474	»	401.605	»
1. 10. 44	»	70.022	»	488.415	»

Edellisten lisäksi jaettiin yksityisissä tapauksissa kertomusvuoden aikana erilaisten tarvikkeiden ostoon oikeuttavia varsinaisia ostokortteja 280.270, ravintola- ja sotilaskortteja 1.783.181 sekä jauhatuskortteja 1.258 kappaletta. Yksityisissä tapauksissa jaettiin siten varsinaisia ostokortteja 124.500 kappaletta enemmän kuin edellisenä vuonna, aiheutuen tämä huomattava lisäys lähinnä syksyllä tapahtuneesta armeijan demobilisatiosta.

Tyytymättömiä saamiinsa viljatuoteostokortteihin oli vuonna

1944 kaikkiaan 5.731 (v. 1943 6.271), joitten valituksia hyväksyttiin 88 % eli 5.018 (v. 1943 79 % eli 4.977) ja hylättiin 12 % eli 713 (v. 1943 21 % eli 1.294). Valitukset aiheutuivat pääasiassa siitä, että asianomaisten ostokorttihakemukset olivat alkuaan joko vaillinaisia tai virheellisiä.

Lisäksi mainittakoon, että lisäännosten saantiin oikeuttavia lääkärintodistuksia käsiteltiin 14.420 (v. 1943 14.130) ja veripalvelutodistuksia 7.187 (v. 1943 4.690) sekä myönnettiin ostolupia häitä varten 1.725:ssä (v. 1943 902:ssä) ja hautajaisia varten 1.080:ssä (v. 1943 717:ssä) tapauksessa. Lomalla olevia sotilaita asioi ostokorttiosastolla 27.785 (v. 1943 29.985).

Kansanhuoltotoimisto I:ssä hoidettiin vuoden 1944 lopussa 3.810 erilaista tarvike tilia (v. 1943 4.196) sekä kirjoitettiin jakelu- liikkeille ja yksityisille 130.400 ostolupaa (v. 1943 69.900). Kirjoitettujen ostolupien huomattava nousu aiheutui lähinnä siirtoväelle ja armeijasta vapautuneille annetuista vaatetustarvikkeiden sekä yksityisille syksyllä myönnettyistä perunan ostoluvista, joita viime- mainittuja kirjoitettiin kaikkiaan noin 10.300 ruokakunnalle. Siirtoväelle ja armeijasta vapautuneille myönnettiin lisäksi 5.600 P-osto- korttia (lisäpistekorttia) vastaavan määrän ollessa edellisenä vuonna ainoastaan 2.100.

Paitsi edellämainittuja, jaettiin kansanhuoltotoimisto I:ssä ben- siinin, petroolin, karbiidin ja voiteluaineiden ostokuponkeja, polku- pyörien, renkaiden ja erilaisten paristojen sekä naulojen ostolupia, jotka viimeainitut eivät sisälly ylläolevaan ostolupien määrään. Maaliaineanomuksia käsiteltiin lausuntojen antamista varten 550

Kirjeenvaihto.

Postikirjaan merkittiin vuonna 1944 kaikkiaan 34.808 lähetystä (v. 1943 30.423), joista kirjeitä oli 4.580 (v. 1943 6.159), erilaisia päätöksiä, kiertokirjeitä ja tiedustelulomakkeita 24.497 (v. 1943 17.993) sekä päätöksiä isomman viljatuotekortin saantia koskeviin anomuksiin 5.731 (v. 1943 6.271). Diarioon merkittiin saapuneita kirjeitä vuonna 1944 4.917 (v. 1943 4.131). Tämän lisäksi saapui toimistolle päivittäin lukuisasti erilaisia anomuksia, selvityksiä yms., joita, kuten ei myöskään anomuksia isomman viljatuotekortin saantia varten, diarioon merkitty. Kansanhuoltoministeriön julkai-

semien säännöstely- ja hintatiedoitususten lisäksi saapui ministeriöstä 488 kiertokirjettä (v. 1943 388).

Tarkkailutoiminta.

Säännöstelymääräysten yleistä valvontaa varten oli lautakunnalla vuonna 1944 palveluksessaan kaksi tarkkailijaa sekä erityinen ravintolatarkkailija, joiden lisäksi vuoden lopulla armeijasta vapauttuaan ryhtyivät hoitamaan virkojaan tarkkailuosaston hoitaja ja yksi tarkkailija. Paitsi heitä, toimi Tampereella kansanhuoltotoimiston alaisena kolme valtion palkkaamaa Hämeen läänin kansanhuoltopiirin toimiston aluetarkkailijaa.

Kuten edellisinäkin vuosina, koskivat säännöstelyrikkomukset etupäässä hintojen ja maksujen ylityksiä, joihin erityisesti kiinnitettiin huomiota. Tätä varten suoritettiin säännöllisesti tarkastuksia kauppa- ja käsityöliikkeissä, jolloin seurattiin samalla säännöstelyn alaisten tarvikkeiden hankintoja ja myyntejä yleensä salakaupanpidon ehkäisemiseksi.

Kansanhuoltoministeriö antoi 29. 3. 1944 päätöksen elinkeinonharjoittajan hallussa olleiden, säännöstelyn alaisten tarvikkeiden ja luovutustodisteiden menettämisen tai vahingoittumisen aiheuttamista toimenpiteistä. Kun tämän päätöksen mukaan kansanhuoltolautakunnilta evättiin niiden siihenastinen oikeus hyvittää esitetyn poliisikuulustelupöytäkirjan perusteella elinkeinonharjoittajain tarviketilejä tapauksissa, jolloin heiltä esim. todetun varkauden kautta oli kadonnut säännösteltyjä tarvikkeita tai niiden ostoon oikeuttaneita kuponkeja, joka ratkaisuvalla tuli jäämään yksinomaan kansanhuoltoministeriölle, määrättiin sanotussa päätöksessä samalla, että asianomaisen elinkeinonharjoittajan on anomukseensa liitettävä poliisikuulustelupöytäkirjan lisäksi myös paikallisen kansanhuoltoviranomaisen inventoimispöytäkirja niiden tarvikelaatujen osalta, joita varkaus on koskenut. Kun, kuten sanomalehdistäkin on vuoden aikana voitu todeta, varkaustapauksia on kauppaliikkeissä sattunut tuhkatiheään, ovat inventoinnit ja niistä laadittavat pöytäkirjat huomattavassa määrin lisänneet tarkkailijain tehtäviä entiseen verrattuna.

Määrärahat.

Kokouksessaan 28. 12. 1943 kaupunginvaltuusto vahvisti lautakunnan talousarvion vuodelle 1944 seuraavaksi:

Luottamustointien haltijain palkkiot	33.500:—
Muun henkilökunnan ja tilapäisen työvoiman palkat	1.300.800:—
Huoneistomenot	208.000:—
Kaluston hankinta	10.000:—
Kaluston kunnossapito	3.000:—
Tarverahat	258.000:—
	<hr/>
	Yhteensä 1.813.300:—
	<hr/>

Edellisen lisäksi myönsi kaupunginvaltuusto kokouksessaan 19. 12. 1944 tilille 2 Pl. — XVI — 3, huoneistomenot, 7.000 markan suuruisen lisämäärärahan, jonka lautakunta oli pakotettu anomaan lähinnä lämmityskulujen peittämiseksi.

Lautakunnan kokonaismenot vuodelta 1944 muodostuivat seuraaviksi:

Luottamustointien haltijain palkkiot	21.025:—
Muun henkilök. ja tilap. työvoim. palkat	1.287.285:40
Kalliinajanlisäykset edellisiin	796.447:—
	<hr/>
	2.083.732:40
Huoneistomenot	214.898:25
Kaluston hankinta	4.122:60
Kaluston kunnossapito	2.538:70
Tarverahat	205.584:10
	<hr/>
	Yhteensä 2.531.901:05
	<hr/>

Elintarviketilanne.

Vuoden 1944 aikana pysyi elintarviketilanne yleensä melko tasaisena, joten myöskään kuukausiannoksiin nähden ei sattunut mitään huomattavia muutoksia. Niinpä viljatuoteannokset olivat koko vuoden samat eli A1-korttilaisilla 4,5 kiloa, A2-korttilaisilla 6 kiloa, B-korttilaisilla 7,5 kiloa, C-korttilaisilla 9 kiloa, D-korttilaisilla 12 kiloa ja E-korttilaisilla 13,6 kiloa kuukaudessa. Samoin pysyivät ravintorasva-annokset muuttumattomina ja jaettiin niitä kuukausittain lapsille 750 gr., aikuisille kevyen ja raskaanpuoleisen työn tekijöille 500 gr. sekä raskaan ja erittäin raskaan työn tekijöille 750 gr.

Lihan kuukausiannos, joka R1-korttilaisilla oli tammi-heinäkuussa 12 markan arvoinen, suureni elokuusta lähtien jatkuvasti siten, että se mainittuna kuukautena oli 16 markan, syyskuussa 24 markan ja loka-joulukuussa 40 markan arvoinen. Tämän lisäksi jaettiin R2-ostokortin omaaville raskaan ja erittäin raskaan työn tekijöille vastaavina aikoina 6, 8, 10 ja 20 markan lisäannokset, joten viime mainitut, joilla tammi-huhtikuussa oli kahdet R2-ostokortit, saivat vuoden neljänä ensimmäisenä kuukautena perusannoksensa kaksinkertaisina.

Aikuisten eli M1-korttilaisten maitoannos oli aina lokakuun alkuun saakka 2 dl:n suuruinen, jolloin se tiukentuneen maitotilanteen johdosta oltiin pakotettuja alentamaan 1 dl:ksi. Tämän lisäksi jaettiin heille koko vuoden 0,5 dl. kermaa tai sen asemasta 1 dl. maitoa. M2-maitokortilla saatava päiväännos pysyi muuttumattomana eli 6 dl:nä, kun sitä vastoin M3- ja M4-maitokorttien kohdalta annokset muuttuivat helmikuun alusta lukien siten, että edellisellä saatava annos aleni 10 dl:sta 9 dl:aan jälkimmäisen noustessa 2 dl:sta 3 dl:aan.

Kun saatujen ennakkotietojen perusteella oli odotettavissa normaalia heikompi perunasato, antoi valtioneuvosto 11. 8. 1944 päätöksen perunan säännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, jonka mukaan kansanhuoltoministeriö voi oikeuttaa tai määrätä kansanhuoltolautakunnan ministeriön määräämien perusteiden mukaisesti järjestämään toimialueellaan perunan jakelun kuluttajille tapahtuvaksi ostokortin kuponkeja vastaan. Tätä oikeuttaan käytti ministeriö myöskin Tampereeseen nähden ja määräsi perunan jakelun kauppaliikkeistä tapahtuvaksi 1. 10. 1944 alkaen yksinomaan ostojärjestyskortin kuponkeja vastaan. Jaettava

peruna-annos oli aluksi 4 kiloa kuponkia kohden eli 12 kiloa kuukaudessa, mutta alennettiin kuponkien ostoarvo kuitenkin jo marraskuussa 3,5 kiloksi. Paitsi kupongeilla kauppaliikkeistä, oli kuluttajilla myös oikeus pitempiaikaista tarvettaan varten hankkia perunaa suoraan viljelijöiltä kansanhuoltolautakunnan antamaa ostolupaa vastaan. Ostolupia myönnettiin aluksi 10 kuukauden tarvetta varten 15 kiloa kuukautta ja henkeä kohden. Kun kohta kuitenkin todettiin, että ostolupien haltijat melko yleisesti maksoivat viljelijöiltä saamastaan perunasta huomattaviakin ylihintoja, joka osaltaan ehkäisi perunan saantia jakeluliikkeisiin kuponkeja vastaan myytäväksi, alennettiin perunan ostoluvat jo 17. 10. 1944 alkaen ainoastaan yhden kuukauden määrää eli 15 kiloa vastaavaksi. Tämäkään ministeriön päätös ei ehtinyt montaakaan päivää olla voimassa, sillä jo 21. 10. 1944 alkaen saatiin ostolupia kirjoittaa 4 kuukauden eli 60 kilon määrille, joka sitten 1. 11. 1944 alkaen alennettiin 48 kiloksi. Ostolupia annettaessa irroitettiin asianomaisten ostojärjestyskortista vastaavien kuukausien perunakupongit.

Kertomusvuoden aikana saatiin Tampereelle kalaa yhteensä noin 1.400.000 kiloa, josta määrästä säännöstelyä noudattaen jaettiin kuluttajille vuoden kuluessa ostojärjestyskortin kuponkeja vastaan suolattua kalaa 9,5 kiloa, tuoretta 5 kiloa sekä vaihtoehtoisesti joko tuoretta tai savustettua 2,5 kiloa. Sairaaloille, laitoksille ja ravitsemisliikkeille jaettiin lisäksi kalaa ilman tilitysvelvollisuutta yhteensä noin 230.000 kiloa.

Maan suolavarastojen jatkuvasti vähentyessä, ja kun niiden täydentämisestäkään ei ollut minkäänlaista varmuutta, antoi valtioneuvosto 5. 9. 1944 päätöksen suolan säännöstelystä, joka astui heti voimaan. Takavarikosta vapautui suola säännösteltyyn kulutukseen 11. 9. 1944, jolloin syyskuussa, kuten lokakuussakin, jaettava määrä oli 1 kilo henkeä kohden. Marras-joulukuussa alennettiin kuukausiannos 250 gr:ksi.

Eräiden tärkeimpien elintarvikkeiden kulutusta Tampereella vuoden 1944 aikana osoittavat seuraavat, jakeluliikkeiden tilityksiin perustuvat tilastot. Lukuihin sisältyy myös tälälaisten osuusliikkeiden kaupungin ulkopuolella sijaitsevien myymälöiden myynti.

Viljatuotteet (kg).

Kuukausi	Kauppaliik- keiden myynti	Ravintoloi- den, laitosten y.m. kulutus	Kulutus yhteensä	Leipomoiden tuotanto
Tammikuu	721.209	54.375	775.584	507.163
Helmikuu	724.930	54.845	779.775	479.560
Maaliskuu	744.682	60.977	805.659	515.571
Huhtikuu	729.425	58.757	788.182	500.569
Toukokuu	841.013	59.872	900.885	524.054
Kesäkuu	736.818	53.703	790.521	480.690
Heinäkuu	742.785	60.506	803.291	504.380
Elokuu	746.617	67.331	813.948	557.778
Syyskuu	831.798	60.843	892.641	618.921
Lokakuu	811.287	67.393	878.680	601.978
Marraskuu	910.549	75.420	985.969	583.756
Joulukuu	992.381	71.391	1.063.772	640.437
Yhteensä	9.533.494	745.413	10.278.907	6.514.857

Sokeri, siirappi ja marmelaadi (kg).

Kuukausi	Sokerin ja siirapin kulutus	Marmelaadin kulutus	Leipomoille ostolupia	
			Siirappi	Marmelaadi
Tammikuu	46722	33165	1913	1765
Helmikuu	47034	36595	2219	2654
Maaliskuu	46028	41442	2461	2366
Huhtikuu	45903	39906	2735	2920
Toukokuu	45873	42223	2611	2660
Kesäkuu	44906	42835	2619	2709
Heinäkuu	44524	41833	2792	2777
Elokuu	98018	23329	2864	2815
Syyskuu	45480	12039	2940	2735
Lokakuu	48096	11724	2748	5885
Marraskuu	53436	1680	3145	3190
Joulukuu	88261	*)	3275	3115
Yhteensä	654281	326771	32322	35591

*) Tilitys tammikuussa 1945.

Liha ja lihanjalosteet (mk) sekä kananmunat.)*

Kuukausi	Kauppalii- keiden myynti	Ravintoloi- den, laitosten y.m. kulutus	Kulutus yhteensä	Kananmu- nien kulutus
Tammikuu	2.044.400	201.773	2.246.173	1546 kg.
Helmikuu	1.947.573	122.075	2.069.648	2757 »
Maaliskuu	2.009.785	133.975	2.143.760	2657 »
Huhtikuu	2.231.457	151.838	2.383.295	2576 »
Toukokuu	2.706.571	135.406	2.841.977	11071 »
Kesäkuu	2.902.529	171.632	3.074.161	8831 »
Heinäkuu	1.642.027	239.366	1.881.393	7578 »
Elokuu	1.680.399	209.224	1.889.623	5223 »
Syyskuu	2.782.355	287.533	3.069.888	3258 »
Lokakuu	6.081.056	436.578	6.517.634	712 »
Marraskuu	6.517.674	507.315	7.024.989	3413 kpl.
Joulukuu	5.053.293	476.679	5.529.977	2995 »
Yhteensä	37.599.124	3.073.394	40.672.518	46009 kg. 6408 kpl.

*) Lihan ja lihanjalosteiden tilitysarvo.

Maito.

Kuukausi	Tuonti	K u l u t u s			
		Yksit. kulutus	Kahvimai- toa ravin- toloille	Toimitettu kaup. ulko- puolelle	Yhteensä
Tammikuu ..	1.441.279	1.000.048	39.370	40.694	1.080.112
Helmikuu ...	1.339.437	967.506	48.998	38.768	1.055.272
Maaliskuu ...	1.317.468	1.068.867	49.897	43.896	1.162.660
Huhtikuu ...	1.372.063	957.338	48.332	43.593	1.049.263
Toukokuu ...	1.738.531	1.102.213	47.896	46.693	1.196.802
Kesäkuu	1.976.237	828.582	47.256	37.545	913.383
Heinäkuu ...	2.153.393	830.335	49.065	43.642	923.042
Elokuu	1.548.080	633.957	51.082	33.886	718.925
Syyskuu	1.738.583	928.144	51.839	42.600	1.022.583
Lokakuu	1.333.953	1.031.854	50.555	45.085	1.127.494
Marraskuu ...	1.328.060	934.671	41.429	40.937	1.017.037
Joulukuu	1.049.253	767.631	42.642	40.386	850.659
Yhteensä	18.696.337	11.051.146	568.361	497.725	12.117.232

Ravintorasvat.

Tilastoa ravintorasvojen kulutuksesta ei voida esittää, koska jakeluliikkeet hankkivat ravintorasvat perusvarastojensa täydentämiseksi kuponkikartonkeja vastaan keskusliikkeistä, jotka suorittavat tilityksensä ministeriölle.

Kala (kg).

Kuukausi	Tuonti				Säännösty kulutus		Säännöstelemätkulutus	Kulutus yhteensä
	Tuoretta	Suolatua	Jalostettua	Yhteensä	Kauppaliikkeiden myynti	Ravint., laitosy.m. kulutus		
Tammikuu	54.881	14.980	5.320	75.181	47.534	33.995	5.320	86.849
Helmikuu	92.548	26.722	2.256	121.526	71.250	33.968	2.220	107.438
Maaliskuu	74.628	63.880	980	139.488	128.312	28.141	980	157.433
Huhtikuu	54.475	9.900	490	64.865	73.845	13.711	3.276	90.832
Toukokuu	162.730	4.362	9.181	176.273	92.082	22.232	60.994	175.308
Kesäkuu	139.755	1.838	32.339	173.932	33.741	1.829	151.876	187.446
Heinäkuu	36.143	66.557	6.118	108.818	16.909	15.432	52.192	84.533
Elokuu	21.367	58.408	6.934	86.709	5.804	6.078	119.371	131.253
Syyskuu	13.621	91.722	6.440	111.783	22.984	10.593	48.160	81.737
Lokakuu	10.954	78.298	3.820	93.072	30.731	20.889	15.261	66.881
Marraskuu	14.784	90.216	4.056	109.056	41.287	20.400	14.848	76.535
Joulukuu	71.209	45.132	60	116.401	82.691	23.414	2.023	108.128
Yhteensä	747.095	552.015	77.994	1.377.104	647.170	230.682	476.521	1.354.373

Maa- ja karjatalous.*Leipäviljan, perunan ja kauran tuotanto satovuonna 1943—44.*

	Koko tuotanto satoluvun mukaan	Tuottajain oma käyttö	Luovutettu yleiseen kulutukseen	Ylitys
Leipäviljaa	148.652 kg	64.567 kg	123.328 kg	39.243 kg
Perunaa*)	420.336 »	210.479 »	256.763 »	46.906 »
Kauraa	101.690 »	81.690 »	22.425 »	2.425 »

*) Palstaviljelmät eivät sisälly lukuihin.

Kotieläinkanta vuonna 1944.

Eläinlaji	Vuoden alussa	Vuoden lopussa
Hevosia.....	376	390
Sikoja	782	591
Lehmiä	298	313
Muita eläimiä	1405	2050

Maidon tuotanto tuotantovuonna 1943—44 oli Tampereella kaikkiaan 596.535 litraa, josta määrästä tuottajat käyttivät omassa taloudessaan 267.682 litraa sekä luovuttivat yleiseen kulutukseen 328.853 litraa.

Vaatetustilanne.

Vaatetustilanne, joka jo edellisinä vuosina oli erittäin huono, kiristyi kertomusvuonna kiristymistään. Tarvikevarastot vähenivät jatkuvasti ja voitaneekin sanoa, että tekstiilituotteita käytännöllisesti katsoen kykenivät hankkimaan vain ne kuluttajat, jotka olivat oikeutettuja saamaan kansanhuoltolautakunnalta ostolupia, kuten siirtoväkeen kuuluvat, armeijasta vapautuneet, kodin perustajat ja odottavat äidit. Tilanteen vakavuuteen vaikutti ennenkaikkea syksyllä tapahtunut armeijan demobilisatio, jolloin tamperelaisiakin vapautui noin 10.000 miestä. Tekstiilituotteiden ostolupia ja P-ostokoitteja myönnettiin kaikkiaan 36.900, vastaavan määrän oltua edellisenä vuonna ainoastaan 12.300 kappaletta.

Eniten vaikeuksia aiheutti kansanhuoltoviranomaisille vaatetus-
tarvikkeiden jakeluun nähden kuitenkin suorastaan huutavaksi
muodostunut jalkinepula. Se vähäinen jalkineostolupien määrä,
joka edelliseltä vuodelta oli jätetty vaikeimpien tapausten varalle,
jaettiin vuoden alkukuukausina virallisen jakelukauden päätyttyä
31. 5. 1944. Uutta 1. 10. 1944—31. 5. 1945 kestävää jakelukautta
varten painatettiin erityisiä anomuslomakkeita anomusten käsittelyn
helpottamiseksi. Anomuksia kertyi jo vuoden loppuun mennessä yli
18.000 kansanhuoltoministeriöstä saatujen ostolupien tehdessä vain
8.296. Tätäkään määrää ei kuitenkaan voitu jakaa kokonaisuudes-
saan kertomusvuoden aikana, vaan oli siitä vähäinen osa säästettävä
seuraavalle vuodelle. Anomuksia oli nimittäin odotettavissa lisää
huomattavia määriä ennen varsinaisen jakelukauden päättymistä,
jotapaitsi ei ollut mitään varmuutta siitä, paljonko ostolupia saataisiin
jaettavaksi vielä jakelukauden kuluessa. Mainittakoon tässä yhtey-
dessä, että niin vaikea ja suurta työmäärää vaativa kuin jalkineiden
ostolupien jakelu yleensä olikin, vaikeutti anomusten käsittelyä
huomattavalta osalta myöskin juuri se epätietoisuus, paljonko jalki-
neiden ostolupia Tampereelle kaiken kaikkiaan saataisiin jaettavaksi.
Mikäli kiintiön määrä jo heti jakelukauden alussa olisi ollut tiedossa,
oltaisiin monissa tapauksissa voitu niin myönteiset kuin kielteisetkin
päätökset antaa asianomaisille lyhyemmässä ajassa.

Nahkajalkineiden ostolupien lisäksi saatiin syksyllä myös kiintiö
noin 700 paria käsittävälle kumiteräerälle, joka vastasi ainoastaan
noin kolmannelle edellisen jakelukauden kiintiöstä. Tämän johdosta
oltiin pakotettuja jakamaan ostolupia entistä tiukempaa karsintaa
noudattaen.

Työkintaiden jakeluun nähden mainittakoon lopuksi, että osto-
lupia kyettiin yleensä jakamaan anojille, joiden työn laatu edellytti
kintaiden saantia.

Vuoden 1944 aikana tilittivät jakeluliikkeet kansanhuoltotoimis-
tolle vaatetuskortin kuponkeja ja vaatetustarvikkeiden ostolupia
seuraavasti:

Kuukausi	Kuponkeja	Ostolupia	Yhteensä
Tammikuu	621.985 pistettä	165.896 pistettä	787.881 pistettä
Helmikuu	932.853 »	201.723 »	1.134.576 »
Maaliskuu	1.303.169 »	287.820 »	1.590.989 »
Huhtikuu	1.141.571 »	142.683 »	1.284.254 »
Toukokuu	1.373.309 »	154.626 »	1.527.935 »
Kesäkuu	1.063.639 »	107.614 »	1.171.273 »
Heinäkuu	726.160 »	127.300 »	853.460 »
Elokuu	829.809 »	121.822 »	951.631 »
Syyskuu	797.813 »	180.019 »	977.832 »
Lokakuu	868.816 »	149.441 »	1.018.257 »
Marraskuu	981.835 »	226.270 »	1.208.105 »
Joulukuu	2.310.574 »	284.956 »	2.595.530 »
Yhteensä	12.951.553 pistettä	2.150.170 pistettä	15.101.723 pistettä

Muut säännöstelyn alaiset tarvikkeet.

Allalueteltuja säännöstelyn alaisia tarvikkeita jaettiin kertomusvuoden aikana seuraavat määrät:

Saippuaa (ajalla 1. 10. 43—30. 9. 44)	108.434 kg.
Parranajovalmisteita (ajalla 1. 10. 43—30. 9. 44) ...	21.989 »
Bensiiniä	8.864 l.
Petroolia	1.017 »
Karbiidia	309 kg.
Voiteluaineita (ei moottoriöljyä)	1.653 »
Lankanauloja	7.799 »
Takseja	195 »
Metalleja	2.838 »
Polkupyöriä	35 kpl.
Polkupyörän ulkorenkaita	280 »
» sisärenkaita	204 »
Paristoja, taskulampun	4.350 »
» muita	177 »

Polttoainetilanne.

Työvoiman ja kuljetusvälineiden puute vaikeutti edelleenkin huonoa polttoainetilannetta. Koksia ja kivihiiltä saatiin kuitenkin vielä noin 20 % asuintalojen vuotuisesta polttoaineiden tarpeesta. Vanhat halkovarastot olivat loppuun käytetyt ja metsistä ulossaatujen halkojen kuljetus niin maanteitse kuin rautateitsekin oli ajoittain täysin keskeytyksissä. Kesäkuussa vilkastuneiden sotatoimien johdosta autot oli luovutettava puolustuslaitoksen käyttöön, jotapaitsi myöskin rautatievaunujen saanti halkojen kuljetuksiin pysähtyi. Vesitie-kuljetuksissa tuotti suurta haittaa tottuneiden lastausmiesten puute. Hakkuutyöt saatiin kunnolleen alkuun vasta joulukuussa.

Toukokuun 1 päivänä suoritetun inventoinnin mukaan oli vuotuisen polttoaineiden tarve noin 405.000 m³, lukuunottamatta suurteollisuutta, jonka kulutus oli suunnilleen saman suuruinen jakaantuen seuraavasti: Kunnalliset laitokset ja rakennukset 47.500 m³, asuinhuoneistot 263.000 m³, liikehuoneistot 47.000 m³ ja pienemmät teollisuuslaitokset 47.500 m³. Varastossa oli sanottuna aikana poltto-puuta Tampereella 65.000 m³ ja muilla paikkakunnilla 140.000 m³, joten vaje oli 200.000 m³.

Halkojen vähittäismyyntihinnoissa ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia, vaan olivat 1. 9. 1943 vahvistetut hinnat edelleenkin voimassa.

Saadun kivihiilen ja köksin sekä lisäksi vaihtojen, lainausten ja paperipuiden käytön turvin selvittiin kuitenkin jotenkuten vuodesta 1944, joskin monet pienkuluttajat joutuivat useita kuukausia odottamaan tilaustensa toimitusta.

Tampereella kesäkuun 27 p:nä 1945.

TAMPEREEN KAUPUNGIN KANSANHUOLTOLAUTAKUNTA.

E. J. Axén.

Risto Kalerna.

4p 077